

Становище

По процедура на Варненски Свободен Университет „Черноризец Храбър“ за присъждане на образователна и научна степен „доктор“

Относно дисертационен труд на тема: „Модел за психологично консултиране на специалисти, работещи в центрове за психично здраве“, Професионално направление 3.2. „Психология“, Докторска програма „Обща психология“

Автор: Кристиан Красимиров Иванов

Научен ръководител: доц.д-р Даниела Карагяурова

Изготвил становището: доц.д-р Йоанна Михайлова Недялкова ВСУ „Черноризец Храбър“, избрана за член на научно жури съгласно, Заповед на Ректора на ВСУ „Черноризец Храбър“ №354 от 11.06.2024

1. Актуалност на темата. Представеният дисертационен труд на тема „Модел за психологично консултиране на специалисти, работещи в центрове за психично здраве“ от Кристиан Красимиров Иванов се явява актуална проблематика в съвременната психология като наука. В предметния обхват на дисертационния труд попадат теоретико-методологически и приложни анализи на интегративния модел на психологическото консултиране и стресът - причини, източници, последици за специалистите работещи в центрове за психично здраве. Към свързаните с влияние върху здравето последици се включват както отнасящи се до физическото, така и до психичното равновесие. В зависимост от преживявания стрес, времето и дълбочината на излагане на стресори се наблюдават промени в психичния статус на индивида като например, хронични стресови реакции и депресии. Ние живеем в свят, в който всеки миг се променя, без да се замисляме за последствията от това. Освен влиянието върху психичното благополучие и здравето на служителите, стресът влияе и върху продуктивността и постиженията в работния процес. През последните години специално внимание се обръща на един феномен, продукт на хроничния стрес в работна среда- професионалното изпепеляване (burnout). Изследванията показват, че прегарянето е особено често срещано в професии от сферата на човешките услуги, които включват оказване на помощ на другите, например здравеопазването и конкретно специалисти и консултанти, работещи в централите за психично здраве. Авторът подчертава, как прилагането на интегративния модел към собственото благополучие чрез комбинация от различни терапевтични стратегии може да послужи за насърчаване на собственото психично здраве и справяне с работния стрес. В този смисъл, това е възможност за личностно развитие, взаимно споделяне на опит и мнения за постигане на добри резултати, както и ефективното използване

на ресурсите на организацията. От тук, темата на дисертационния труд на Кристиан Иванов е значима в приложно-психологически и практически план.

2. Характеристика на дисертационния труд. Във въведението кандидат-докторантът подчертава, че в основната концепция на интегративния модел се подчертава ролята на специалистите, които дават приоритет на своето психическо и емоционално благополучие чрез редовна саморефлексия, ангажиране в практики за самообслужване и търсене на собствена терапия или наблюдение. (стр.4)

Възприет е подходящ логически план за провеждане на цялостното дисертационно изследване, който е намерил израз в достатъчен обем и структура на разработката, кореспондираща си с темата и предмета на изследване.

Дисертационния труд е в обем от 168 страници и се състои от увод, изложение в пет глави, заключение, библиография и приложения. Съдържанието на всяка от главите е разпределено в отделни параграфи, приложени са 6 таблици и 5 графики.

Първа глава представлява теоретичен обзор и анализ на психологичното консултиране в световен и български мащаб, явяващи се основа за неговото развитие и тенденции. За ефективното използване на тези умения фокусът би трябвало да е върху сътрудничеството и подпомагането на развитието на хората, участници в този процес. Успешното консултиране разбира чувствата и мотивите за извършване на едно или друго действие. Обзорът включва когнитивно-поведенчески, психоаналитичен, психодинамичен и екзистенциален подходи и как те се прилагат в практиката на психологичното консултиране.

Втора глава разглежда факторите, които могат да предизвикат стрес при специалисти работещи в областта на психичното здраве. В нея авторът подчертава, че персоналните им характеристики, включително и личностната типология, могат да влияят на начина, по който човек реагира на стресовите ситуации.

В трета глава се разглежда бърнаут – сериозно състояние на психическо, емоционално и физическо прегаряне, което често се среща сред специалистите работещи в областта на психичното здраве. По изследвания стресът в работната среда е посочван като честа причина за бърнаут на лекарите.

Четвърта глава представлява дизайн на емпиричното изследване. Посочват се методологията, основните цели, задачи и хипотези на изследването. За постигането на целта на изследването са заложили следните задачи:

1. Да се проучи и анализира специализирана научна литература
2. Да се изяснят теоретичните основи на стресът и справянето със стресови ситуации

3. Да се подбере адекватен на изследвания проблем психологически инструментариум
 4. Да се подберат адекватна за целта на изследването експериментална група
 5. Да се подберат съответни статистически процедури
 6. Да се направи количествен и качествен анализ
 7. Да се набележат връзките между изследваните явления
 8. На база на теоретичните концепции и на получените резултати да се предложи теоретико-практически модел за консултиране на специалисти работещи в центрове за психично здраве
- Методологията включва:
- Теоретично изследване;
 - Аналитично изваждане на важни моменти;
 - Емпирично проучване;

В пета глава авторът описва организацията и хода на изследването. Направен е анализ на резултатите от изследването и са изведени необходимите изводи. Използвани са 180 литературни източника, сред които 29 на кирилица, 151 на английски език.

3. Препоръки и изводи. От представения проект на дисертационния труд се остава впечатлението за добро познаване на разглежданата проблематика. В съдържателен план полезни за практиката са такива по-важни изводи, като:

- Фактори като пол, години стаж, когнитивни вярвания на Аз-а, тревожността, затрудненията в работата, личностни промени могат да бъдат източници на стрес за специалистите.

- Наличие на необходимост от развитие на личния потенциал на работещите, посредством най-подходящата обучителна система

- Подкрепата от ръководството в работен план, възможностите за развитие и обучение влияят на работната приспособимост на специалистите.

- Подкрепата от колегите, които са изложени на същите стресови фактори играят важна роля за работната адаптация.

- Необходимост от създаване на Интегративен модел за психологично консултиране, подпомагащо успешното функциониране на специалистите работещи в центрове за психично здраве.

Авторефератът отразява точно и пълно структурата, основните идеи, съдържание, проблеми и резултати на дисертационния труд. Научните и научно-приложни приноси са адекватно представени. Теоретичните и приложни постижения постигнати в дисертационния труд са популяризирани в пет научни публикации на докторанта.

4. Заключение. В заключение считам че, дисертационния труд на Кристиан Красимиров Иванов „ Модел за психологично консултиране на специалисти, работещи в центрове за психично здраве“ има характер на

завършено научно изследване. Той е задълбочен, интересен и полезен за практиката в областта на психологията като наука.

Предлагам на членовете на Уважаемото научно жури: да бъде присъдена образователна и научна степен „доктор“, професионално направление 3.2 „Психология“, докторска програма „Обща психология“ на Кристиан Красимиров Иванов.

9.08.2024г.

Варна

доц. д-р Йоанна Недялкова: